

Festtal vid Svenska tekniska vetenskapsakademien i Finlands 90 års jubileum

Anders Flodström

1921. Finland fyller 4 år. Min far fyller 4 år. Min farfar bygger pappers och massa fabriker efter Norrlandskusten. 1:a världskrigets högkonjunktur har snabbt industrialiserat Finland och Sverige. Kanoner, fordon, fartyg och flygplan men också propaganda, tidningar, radio och telefoni! Svenska Tekniska Akademien (STV) i Finland föds 2 år efter Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) i Sverige. Teknikpionjärer och teknikentreprenörer är synonyma begrepp. Teknik och teknologi är på väg att bli en del av vår kultur. En del som bara kommer öka i betydelse och ständigt ge människor och mänsklighet nya möjligheter och ökad livskvalitet. Albert Einstein får Nobelpriset i fysik – inte för relativitetsteorin utan för fotonen, dvs. att ljus kan ses som ett flöde av partiklar eller fotoner. Snart kommer vetenskapen att gifta sig med tekniken och ett stormigt äktenskap tar sin början.

2011. STV fyller 90 år. Ett STV som är 90 år ungt. Ett jubileum inte bara till för att firas. Det är också ett tillfälle till eftertanke. Att du ses som ung ges inte av din ålder utan av de mål och visioner du har, vad du gör och den passion som präglar ditt arbete. En ingenjörsskoleman måste självklart ha en passion för ingenjörens och ingenjörsvetenskapens roll för samhällsutvecklingen. Inte okritiskt! Självkritik och förmåga att se nya perspektiv i omvärlden är en förutsättning för att passionen inte blir manisk och propagerande. Passionen, vi som ingenjörer visar är en förutsättning för att ungdomar skall dela vår tro på att tekniken skapar nya möjligheter och förstå att utan teknisk utveckling så utvecklas ingenting.

Vi värderar och förstår skeenden med utgångspunkt från oss själva och våra erfarenheter. Debatten om den svenska skolan är bra eller dålig präglas av politikernas, näringslivs- och fackförningschefer och journalister egna eller deras egna barns och barnbarns erfarenheter. Det personliga åsikten är viktig men kan inte ensam få styra utvecklingen. Oberoende OECD s.k. PISA studier av svenska och finska ungdomars läskunnighet och matematiska färdigheter visar att den finska skolan är mycket bättre än den svenska på att lära ut dessa. Den svenska och finska skolan delar dock problemet att för få ungdomar är intresserade av teknik. Både STV och systerakademien IVA ser som en av sina viktigaste uppgifter att försöka förändra ungdomars syn på och intressera dem för teknik.

Även åldrande värderar vi ofta efter oss själva. För mig och många här är 90 år en hög ålder. Ett mål som vi kan vara nöjda att nå. Är det sant för mitt 4-åriga barnbarn? Nej! Jakob har en mycket stor chans att bli äldre än 90 år, fortfarande frisk och aktiv. Om han varit flicka så hade den varit ännu större. Snart lever tre aktiva generationer sida vid sida. Tre generationer konkurrerar och samarbetar kring utbildning, vård och arbete. Nuvarande livsmönster att i en följd födas, utbildas, arbetar, pensioneras och dö förändras och kompletteras av nya.

Tre aktiva generationer sätter ett nytt fokus på generationernas ansvar för varandra. Vi fattar politiska beslut om en önskad samhällsutveckling baserad på de globala utmaningar vi står inför; demografiska, energi och råvaru brist, folkvandring till städerna, säkerhet – den fysiska och Internets, för att nämna några av de viktigaste, från perspektivet att varje generation ska tänka på kommande generationer och deras förutsättningar, miljö och livskvalitet. Kärnkraften är idag ansedd att vara klimatneutral. Vilket inte betyder att den är

rättvis gentemot kommande generationer avseende framtida hantering av radioaktivt avfall. Motsvarande gäller lagring av koldioxid från förbränning av fossila bränslen. Rättvisa mellan generationer är ett mycket starkare begrepp än att vara hållbar idag eller i bästa fall för den tid som Wilhelm Moberg kallar *Din stund på jorden*.

Inte bara Europas befolkning åldras, utan också Europas företag. De flesta finska och svenska företag är etablerade och välkända. Så etablerade att vi glömt att Ericsson var en svensk entreprenör som startade Ericsson vid förra sekelskiftet och kanske även att Nokia är en stad i mellersta Finland. De som leder företagen och också många av oss pratar gärna om att intraprenörskap är lika viktigt för förnyelse av näringslivet som det entreprenörskap som leder till nya företag. Vi måste dock förstå att nya teknikområden som bioteknik, nanoteknik, ICT, miljöteknik, ... kräver nya företag med tillväxt som strategi för sin utveckling. Det är oroande att av de globalt 500 största nya innovativa företagen inom bioteknik så kommer 2 % från Europa, och 21 % från USA och att Indien och Kina har en växande andel. Europa, Finland och Sverige behöver både en kontinuerlig förnyelse av de produkter och tjänster som utvecklas av vårt etablerade näringsliv och också en dramatiskt ökande andel av nya företag som inte bara startas utan som också växer.

Som Ni förstår och vet bättre än jag så behövs en passionerad ingenjörsskola för framtiden. En plats där vi tänker, möts och debatterar. En öppen plats för alla från industri, institut, universitet, samhälle och politik. Vi är alla beroende av för vår framtid av tekniken och de som utvecklar tekniken. Och tekniken är som universum, den är i en ständig och ökande acceleration. Som i universum så kommer stjärnor eller områden att födas, lysa starkt och försvinna. Skillnaden är att universums utveckling är ödesbestämd medan tekniken utveckling är i våra egna händer vi gör den till det vi önskar. Akademierna är en förutsättning för att teknikens positiva kraft är den som får skapa framtiden.

Låt mig avsluta med en anekdot om *science fiction* författaren Ray Bradbury, som på femtiotalet skrev boken *Fahrenheit 451*. Jag gissar att Ni alla vet vad som händer med papper vid 451 grader Fahrenheit? Annars finns ju alltid Wikipedia. Han beskrev då det medium samhälle vi lever i idag, tredimensionellt, högupplöst, bredbands, ständigt flöde av samma nyheter dag och natt. I boken flyttar hans hustru ifrån honom därför att han inte har råd med ett fullt tredimensionellt hem med platta skärmar. För några år sedan, i en intervju med *Wired Magazine*, fick han frågan om han inte på nytt kunde spå framtiden. Hans svar är så mänskligt och så rätt! Jag skrev inte boken för att spå framtiden jag skrev den för att förhindra en framtid. Låt oss som människor 1921, 2011 och 2101 inte spå utan skapa den framtid vi önskar och tror på.

Mina djupaste gratulationer till STV på dess 90-åriga födelsedag och mitt djupaste tack till STV för att Ni gjort mig till utländsk hedersledamot. Mina finländska förfäder tycker nog att jag äntligen gjort rätt för mig!
TACK!